

Załącznik nr 1: Program szkoleń ASPE

PROGRAM SZKOLEŃ ASPE

Najważniejszym celem całego cyklu szkoleń jest zbudowanie u przyszłych ASPE świadomości celu edukacji włączającej, którym jest tworzenie włączającej społeczności szkolnej, która ma za zadanie przygotowanie uczniów i uczennic do budowania w przyszłości włączającego społeczeństwa. Przy tak postawionym celu oczywistym jest, że obszarem oddziaływania ASPE jest cała grupa rówieśnicza, w której funkcjonuje uczeń lub uczennica o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W końcu w przyszłości to pełnosprawna, wysokofunkcjonująca większość będzie decydować o włączającym lub nie charakterze naszego społeczeństwa. Zatem jest oczywistym, że musimy położyć nacisk na rozwijanie kompetencji i postaw sprzyjających tworzeniu włączających, solidarnych społeczności również, a może nawet przede wszystkim, u uczniów i uczennic pełnosprawnych, wysokofunkcjonujących.

Tak postawiony cel wymaga również dobrej współpracy całej kadry, a więc również realnego włączenia do niej ASPE. ASPE nie może być „elementem dodanym” - musi stać się integralną częścią kadry szkoły. Musi być do tej kadry realnie włączony - być ważnym uczestnikiem/czką procesów decyzyjnych związanych z diagnozowaniem potrzeb, planowaniem i realizacją pracy z pozostającym pod jego pieczę uczniem lub uczennicą, oraz całą klasą, w której funkcjonuje to dziecko. Dlatego cykl zakłada również pracę z wszystkimi nauczycielami/kami pracującymi z danym dzieckiem, psychologiem i/lub pedagogiem szkolnym oraz dyrekcją. Biorą oni udział we wspólnej wizycie studyjnej w szkole podstawowej im. St. Moniuszki w Łajskach, której celem jest modelowanie pożądanых postaw, stylu komunikacji itp.

Cały cykl szkoleń przygotowano zgodnie z założeniami „Model Uczenia się przez Doświadczenie” (Experiential Learning Model) zwanego czasem „cyklem Kolba”¹. W związku z powyższym w całym cyklu, jak również w ramach każdego pojedynczego zajęć, uczestnicy i uczestniczki poznają dane zagadnienia przechodząc przez poniższe cztery etapy:

- poznają teorię (WIEDZA)
- poznają realia stosowania tej wiedzy w praktyce zawodowej (ZASTOSOWANIE)
- doświadczają sami bezpośrednio omawianych metod, narzędzi itp. (DOŚWIADCZENIE)
- wyciągają wnioski z doświadczenia (REFLEKSJA)

---

¹Cykl Kolba- pełna nazwa “Model Uczenia się przez Doświadczenie” (Experiential Learning Model). Więcej o Modelu i jego zastosowaniu w kształceniu dorosłych można przeczytać w materiale przygotowanym i opublikowanym przez ORE “UCZENIE SIĘ DOROSŁYCH – CYKL KOLBA” I. Kazimierska, I. Lachowicz, L. Piotrowska, Warszawa 2014.

Grafika ze strony www.szymonwieloch.com

WIEDZA

Przyszli ASPE - osoby w większości ze średnim wykształceniem, bez doświadczenia pracy w szkole, w pierwszej kolejności ukończą 4 webinary, które pozwolą im zdobyć podstawową wiedzę o ramach organizacyjno-prawnych funkcjonowania szkoły, etapach dojrzewania dzieci (ich możliwości poznawczych, emocjonalnych itp.), specyfice potrzeb związanych z różnego typu niepełnosprawnościami, różnych barierach jakich doświadczają dzieci i młodzież, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w funkcjonowaniu w grupie rówieśniczej i rozwijaniu kompetencji społecznych (**webinary I-IV**).

ZASTOSOWANIE

Następnie przyszli ASPE odbędą szkolenie zdalne, na którym poznają specyfikę edukacji włączającej, swoją w niej rolę oraz zasady i sposoby organizacji pracy ASPE (**I szkolenie zdalne**).

Kolejny etap to udział przyszłych ASPE wraz z kadrami z ich szkół w zdalnych wizytach studyjnych w szkole podstawowej im. St. Moniuszki w Łajskach. Celem tych wizyt jest pokazanie jak teoretyczna wiedza zaprezentowana na wcześniejszym etapie, przekłada się na codzienną praktykę - organizację pracy ASPE, współpracę ASPE z innymi osobami zaangażowanymi w proces wspomaganie rozwoju uczniów, w tym wymagających dodatkowego wsparcia (np. ze SPE), itd. W ramach tych wizyt uczestnicy i uczestniczki poznają model edukacji włączającej wykorzystujący ASPE z perspektywy dyrektora szkoły, nauczycieli/ek, pedagoga, psychologa, rodzica,

uczniów i uczennic. Będzie to również element modelowania sposobu włączenia ASPE do kadry szkolnej, budowania zasad współpracy, dobrej komunikacji itp. w oparciu o dobrą praktykę ze szkoły w Łajskach (**zdalna wizyta studyjna**).

DOŚWIADCZENIE I REFLEKSJA

Na pierwszym zjeździe stacjonarnym przyszli ASPE będą mieli okazję doświadczyć osobiście działania różnych narzędzi i brać udział w ćwiczeniach, które w bezpiecznym otoczeniu sali szkoleniowej, pozwolą im osobiście doświadczyć tego, o czym dotychczas uczyli się w ramach cyklu w teorii lub mogli jedynie obserwować (w trakcie wirtualnej wizyty studyjnej). Trenerzy/ki będą moderować i facylitować proces refleksji, wyciągania wniosków z doświadczenia i obserwacji, które stały się udziałem uczestniczących w warsztacie osób.

Pierwszy zjazd będzie też czasem przyjrzenia się obawom przyszłych ASPE i przygotowania ich do radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Prowadzącymi będą osoby, które same mają doświadczenie w zakresie edukacji włączającej oraz prezentują postawę otwartości i dialogu w duchu komunikacji bez przemocy (non-violent communication – NVC) i szacunku dla różnorodności. Dzięki temu trenerzy/ki będą również modelować te pożądane postawy u uczestniczących osób (**I zjazd stacjonarny**).

Na tej samej zasadzie w oparciu o cykl Kolba będzie realizowany dalszy ciąg cyklu, prowadząc uczestniczące osoby od teorii, przez zastosowania, doświadczenia po refleksję i wdrożenie wniosków z niej do praktyki.

Jednocześnie eksperci i ekspertki merytoryczni ze strony Partnera Wiodącego - Fundacji Edukacyjnej ODiTK oraz Partnera 2 - Stowarzyszenia „Sztuka Włączania” będą pozostawać w kontakcie (konsultacje zdalne oraz monitoringowe wizyty zdalne) z dyrektorami oraz psychologiem i/lub pedagogiem ze szkół, w których realizowany będzie pilotaż, aby wspierać ich w organizacji pracy ASPE i zapewnieniu wysokiej jakości współpracy i komunikacji ASPE z resztą kadry szkoły. Dane o jakości tej współpracy i komunikacji oraz efektach pracy ASPE z perspektywy ucznia/uczennicy, ich rodziców, nauczycieli/ek oraz dyrekcji i psychologa i/lub pedagoga szkolnego będą zbierane na bieżąco dzięki badaniom prowadzonym przez Partnera 4 - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

RAMOWY PROGRAM SZKOLEŃ ASPE I KADRY SZKÓŁ

(obejmujący zakres merytoryczny szkoleń obligatoryjnych i uzupełniających z Załącznika nr 11 do dokumentacji konkursowej).

Czerwona czcionka - szkolenia zdalne - 5 SZKOLEŃ (4 jednodniowe po 8 godzin i jedno dwudniowe - 10 godzin).

Niebieska czcionka - webinary (nagrane, do obejrzenia) - 9 WEBINARÓW (średnio po 4 godziny na webinar).

Czarna czcionka - stacjonarne - 2 ZJAZDY (3-dniowe, po około 20 godzin każdy).

I WEBINAR

JAK DZIAŁA SZKOŁA - 4 godziny:

1. Podstawowa wiedza o zasadach organizacji pracy w szkole – 1 godzina.
2. Prawa uczniów i uczennic, rodziców, pracowników szkoły, itd. - 1 godzina.
3. Edukacja włączająca – 1 godzina.
4. Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu i szkole jako narzędzie wspierania włączania uczniów i uczennic o SPE – informacje podstawowe - 1 godzina.

II WEBINAR

EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA W PRZEDSZKOLU/SZKOLE – WYZWANIA STOJĄCE PRZED ASPE – 2 godziny:

1. Najważniejsze kroki milowe w rozwoju dziecka. Norma rozwojowa i koncepcja strefy najbliższego rozwoju.

III WEBINAR

EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA W PRZEDSZKOLU/SZKOLE – WYZWANIA STOJĄCE PRZED ASPE – 3 godziny:

1. Różnorodność dzieci i ich potrzeb w zespołach klasowych – 1 godzina.
2. Zarządzanie różnorodnością - rola ASPE w kształtowaniu kompetencji społecznych i postaw sprzyjających tworzeniu włączającej społeczności szkolnej – 2 godziny.

IV WEBINAR

ASPEKTY PRAWNE – 4 godziny

1. Prawne regulacje działań prowadzonych przez ASPE w przedszkolu/szkole – działania opiekuńcze i pielęgnacyjne - 1 godzina.
2. Prawne uregulowania współpracy z rodzicami, nauczycielami i innymi podmiotami, które są zaangażowane w sytuacjach zagrożenia (Policja, Pogotowie itp.) - 1 godzina.
3. Prawny obowiązek udzielania pierwszej pomocy - 1 godzina.
4. Kto może wykonywać podstawowe czynności medyczne dziecku z chorobą przewlekłą – 1 godzina.

I SZKOLENIE ZDALNE - WIRTUALNA WIZYTA STUDYJNA dwa dni po 5 godzin:

1. WSPÓŁPRACA ASPE Z NAUCZYCIELAMI, PRZEDSZKOLNYMI/SZKOLNYMI SPECJALISTAMI I RODZICAMI - 6 godzin:
  - a. Szkoła jako przestrzeń kooperatywnego uczenia się – 3 godziny.
  - b. Obszary współpracy ASPE z innymi osobami zaangażowanymi w proces wspomagania rozwoju uczniów i uczennic w edukacji włączającej – 3 godziny.
2. ZADANIA I ORGANIZACJA PRACY ASPE W PRZEDSZKOLU I SZKOLE – 4 godziny:
  - a. Zadania ASPE realizowane w przedszkolu i szkole – 2 godziny.
  - b. Zasady organizacji pracy ASPE – 2 godziny.

I ZJAZD STACJONARNY - 20 godzin:

1. EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA W PRZEDSZKOLU/SZKOLE – WYZWANIA STOJĄCE PRZED ASPE C.D. – 2 godziny:
  - a. Zasady współpracy ASPE z dzieckiem/ucznikiem uwzględniające konkretne potrzeby edukacyjne oraz zasoby ucznia - 1 godzina.
  - b. Działania opiekuńcze i wspomagające rozwój dziecka/ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi realizowane przez ASPE - 1 godzina.
2. WSPIERANIE AKTYWNOŚCI I UCZESTNICTWA DZIECI/UCZNIÓW W CODZIENNEJ PRAKTYCE PRZEDSZKOLNEJ/SZKOLNEJ – 4 godziny:
  - a. Wspieranie aktywności i uczestnictwa dzieci/uczniów jako element edukacji inkluzyjnej – 1 godzina.
  - b. Działania wspierające dzieci/uczniów w codziennej praktyce przedszkolnej/szkolnej – 3 godziny.
3. RADZENIE SOBIE Z SYTUACJAMI TRUDNYMI PRZEZ ASPE W PRZEDSZKOLU/SZKOLE – 12 godzin:
  - a. Sytuacje trudne w pracy ASPE – 3 godziny.
  - b. Radzenie sobie w sytuacjach trudnych – 7 godzin.
  - c. Etyka zawodowa w pracy ASPE – 2 godziny.
4. WSPÓŁPRACA ASPE Z NAUCZYCIELAMI PRZEDSZKOLNYMI/SZKOLNYMI SPECJALISTAMI I RODZICAMI - 2 godziny.
  - a. Efektywna współpraca w praktyce.

II SZKOLENIE ZDALNE

1. WSPOMAGANIE UCZNIA W PROCESIE ZDOBYWANIA WIEDZY (NOTATKI, MAPY MYŚLI, TRENING UWAGI, KOMPETENCJE METAPOZNAWCZE) – 8 godzin:
  - a. Rola ASPE w kształtowaniu motywacji do pracy - 2 godziny.
  - b. Wspomaganie dziecka/ucznia w kształtowaniu kompetencji poznawczych i metapoznawczych ułatwiających zdobywanie wiedzy - 2 godziny.

- c. Zakres czynności wykonywanych przez ASPE mających na celu wspieranie procesu uczenia się dziecka/ucznia - 3 godziny.
- d. Aktywizowanie dziecka – 1 godzina.

III SZKOLENIE ZDALNE

KOMUNIKACJA W ŚRODOWISKU PRZEDSZKOLNYM/SZKOLNYM - 8 godzin:

1. Zasady efektywnej komunikacji w pracy ASPE – 3 godziny.
2. Warsztaty konstruktywnej komunikacji ASPE – 3 godziny.
3. Bariery i trudności w komunikacji w odniesieniu do środowiska przedszkolnego i szkolnego – 2 godziny.

IV SZKOLENIE ZDALNE

CZYNNOŚCI HIGIENICZNE I OPIEKUŃCZE A SPRAWOWANIE OPIEKI PRZEZ ASPE NA TERENIE PRZEDSZKOLA/SZKOŁY – 8 godzin:

1. Ogólne zasady pielęgnacji i opieki – 2 godziny.
2. Uwarunkowanie wykonywanych czynności w zależności od rodzaju niepełnosprawności oraz warunków miejsca pracy – 1 godzina.
3. Wykonywanie czynności pielęgnacyjnych i higienicznych takich jak: odżywanie, wydalanie, higiena ciała i mobilność dziecka – 3 godziny.
4. Planowanie i organizowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych takich jak: odżywanie, wydalanie, higiena ciała i mobilność dziecka – 1 godzina.

V WEBINAR

ELEMENTY PRACY OPIEKUNA MEDYCZNEGO – WYBRANE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU CZYNNOŚCI PIELEGNACYJNYCH I USŁUG O CHARAKTERZE MEDYCZNYM – do 4 godzin:

1. Czynności w zakresie odżywiania.

VI WEBINAR

ELEMENTY PRACY OPIEKUNA MEDYCZNEGO – WYBRANE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU CZYNNOŚCI PIELEGNACYJNYCH I USŁUG O CHARAKTERZE MEDYCZNYM – do 4 godzin:

1. Czynności w zakresie wydalania.

VII WEBINAR

ELEMENTY PRACY OPIEKUNA MEDYCZNEGO – WYBRANE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU CZYNNOŚCI PIELEGNACYJNYCH I USŁUG O CHARAKTERZE MEDYCZNYM – do 4 godzin:

1. Czynności w zakresie higieny ciała.

VIII WEBINAR

ELEMENTY PRACY OPIEKUNA MEDYCZNEGO – WYBRANE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU CZYNNOŚCI PIELEGNACYJNYCH I USŁUG O CHARAKTERZE MEDYCZNYM – do 4 godzin:

1. Czynności w zakresie mobilności.

IX WEBINAR

UDZIELANIE PIERWSZEJ POMOCY PRZEDMEDYCZNEJ - do 4 godzin:

1. Psychologia udzielania pierwszej pomocy, powiadomienie opiekunów dziecka/ucznia – 2 godziny.
2. Ostre stany w psychiatrii - choroby psychiczne, kiedy wezwać pogotowie, a kiedy nie – 2 godziny.

II ZJAZD STACJONARNY - 20 godzin:

1. UDZIELANIE PIERWSZEJ POMOCY PRZEDMEDYCZNEJ
  - a. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa + AED u dzieci i dorosłych wg. Wytycznych ERC 2015 – 4 godziny.
  - b. Pierwsza pomoc w przypadku padaczki, urazów głowy, udaru mózgu, osób z zastawką komorowo-otrzewnową u osób z wodogłowiem – 4 godziny.
  - c. Pierwsza pomoc osobom w przypadku: cukrzycy (w przypadku uszkodzenia pompy insulinowej, podanie insuliny, glukagonu), odwodnienia, wymiotów, omdlenia – 4 godziny.
  - d. Pierwsza pomoc w zadławieniach, duszności – 2 godziny.
  - e. Pierwsza pomoc w urazach i krwawieniach, hemofilia – 3 godziny.
  - f. Pierwsza pomoc w anafilaksji – 2 godziny.
  - g. Tlenoterapia – 1 godzina.

V SZKOLENIE ZDALNE - 8 godzin:

1. SAMOROZWÓJ ASPE – 4 godziny:
  - a. Samorozwój jako proces o charakterze ustawicznym – 1 godzina.
  - b. Planowanie i realizacja samorozwoju – 3 godziny.
2. ROBIENIE NOTATEK (NOTETAKER) I/LUB ZAPISYWANIE TREŚCI ZAJĘĆ, LEKCJI W SPOSÓB SYMULTANICZNY – 4 godziny.
  - a. Robienie notatek i zapisywanie treści zajęć – funkcje, podstawowe zasady, dobre praktyki – 2 godziny.
  - b. Praktyczny warsztat skryby - 2 godziny.

Dodatkowo w ramach projektu, ASPE mogą skorzystać ze szkoleń fakultatywnych.

Szkolenia fakultatywne - przykładowe ramowe programy szkoleń:

1. Obsługa specjalistycznego sprzętu medycznego (np. pompa insulinowa) – instruktaż dot. obsługi, zakres dopuszczalnej odpowiedzialności ASPE, kontakt z rodzicami/ prawnymi opiekunami.
2. Zachowania agresywne i autoagresywne dziecka/ucznia – z kim współpracować, jak sobie z nimi radzić?
3. Alternatywne i wspomagające metody komunikacji (AAC) – wsparcie dla osób z zaburzeniami ekspresji językowej, wymagających języka alternatywnego lub wsparcia językowego.
4. Techniki Braille'a w procesie komunikacji z uczniem, sprzęt Brajlowski dotyczący obsługi, zakres dopuszczalnej odpowiedzialności ASPE, kontakt z rodzicami/ prawnymi opiekunami.
5. Usprawnianie warsztatu pracy i samorozwój – wynikające z potrzeb danego ASPE.
6. Wycofanie i zaburzone poczucie bezpieczeństwa – współpraca ze specjalistami i nauczycielami we wspieraniu dziecka/ucznia.